

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

12 – 13 жовтня 2017 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

Видання присвячене

115-річчю Одеської національної академії харчових технологій

**та 5-річчю Навчально-наукового інституту прикладної
економіки і менеджменту ім.Г.Е.Вейнштейна**

м.Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції 12-13 жовтня 2017р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2017. – 291 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Каламан О.Б. – директор ННПЕіМ ім.Г.Е.Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Ангелов Г.В. – д-р філософії, проф., Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., доц., Купріна Н.М. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. – к.с.н., доц., Савенко І.І. – д.е.н., проф.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протоколом № 3 від 03.10.2017 р.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису
Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність
наданих матеріалів

зарубіжного досвіду організації та веденні стратегічного управлінського обліку к національним економічним та ринковим умовам, врахування специфіки саме в Україні, а також вибору та застосуванню нових методів;
- застосування ТОС та подальший її розвиток в управлінні підприємством є актуальним напрямом в галузі обліку та менеджменту і потребує додаткових досліджень, що може призвести до зміни парадигми як управлінського, так й бухгалтерського обліку.

Література

1. Купріна Н.М. Організація управлінського обліку: аспект стратегічного управління. Розвиток фінансової системи сучасного підприємства: обліково-аналітичний аспект: монографія / [В.В. Немченко, Л.В. Іванченкова, Г.О. Ткачук, Н.М. Купріна, ін.]; заг. ред.. д.е.н., проф. В.В. Немченко; ОНАХТ. - Одеса: Фенікс, 2017. - 360 с.
2. Купріна Н.М. Сучасний управлінський облік: актуальність та організація / Купріна Н.М. // Збірник тез доповідей 77 наук. конф. викладачів академії. – Одеса: ОНАХТ, 2017. – С. 340-342.
3. Лищенко О.Г. Стратегічний управлінський облік як ефективний інструмент управління конкурентоспроможністю / О.Г. Лищенко, Ю.А. Герасименко // Держава та регіони. Сері: Економіка та підприємництво. – 2016. №1 (87). – С. 59-67.
4. Голов С. Управлінський облік на основі теорії обмежень / С.Голов // Бухгалтерський облік і аудит:Наук.-практ.журнал.-2012.-№6.-С.40-48.

СТРУКТУРИЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ «ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА»

Покровська Н.М., аспірантка

Національний технічний університет «Київський політехнічний інститут»

Вибір Україною європейського вектору розвитку, реалізований в підписанні Угоди про асоціацію між Україною і ЄС, з одного боку, відкриває ряд нових можливостей для українських підприємств, а з іншого - вимагає зміни якості промислової продукції відповідно до норм розвинених країн. Для прискорення економічного зростання промисловості, підвищення ступеню її адаптованості до змін зовнішнього середовища необхідною умовою є активізація інтенсифікації виробництва як системного процесу, застосування найбільш дієвих чинників з метою забезпечення безперервного приросту виробництва й підвищення його ефективності. Проте, в умовах суттєвих ринкових трансформацій інтенсивний спосіб господарювання не може бути охарактеризований виключно поняттям «інтенсифікація виробництва». Змінюється зовнішнє середовище функціонування підприємства, і, насамперед, такий його чинник як попит на продукцію, що не може не спонукати підприємство до зміни чи вдосконалення усіх основних його функціональних модулів – ресурсного, виробничо-технологічного, фінансового, маркетингово-управлінського, інноваційно-інвестиційного, що в кінцевому результаті виводить підприємство на якісно вищий рівень його розвитку. Тобто,

можна зробити висновок, що сутність інтенсифікації виробництва закладена в його структурі та взаємозв'язку між окремими складовими.

Таким чином, для поглибленого вивчення сутності економічної категорії «інтенсифікація виробництва» доцільно застосувати методичний підхід, оснований на структуризації. Економічну категорію «інтенсифікація виробництва» доцільно структуризувати за критерієм призначення основних складових (функціональна структуризація), і розглядати такі її складові як «інтенсифікація використання ресурсів», «інтенсифікація виробничого процесу», «інтенсифікація діяльності» та «інтенсифікація розвитку». Розглянемо економічну сутність цих економічних категорій (табл. 1).

Таблиця 1 - Структуризація економічної категорії «інтенсифікація виробництва»

Економічна категорія	Сутність економічної категорії
Інтенсифікація використання ресурсів	Це системний комплексний процес зростання напруженості використання живої та уречевленої праці шляхом застосування досягнень науково-технічного прогресу, ресурсозберігаючих технологій, прогресивних методів організації праці та управління з метою підвищення конкурентоспроможності продукції.
Інтенсифікація виробничого процесу	Це системний комплексний процес підвищення якісного рівня ресурсно-технологічного відтворення шляхом застосування досягнень науково-технічного прогресу, ресурсозберігаючих технологій, прогресивних методів організації праці та управління з метою підвищення конкурентоспроможності продукції.
Інтенсифікація діяльності	Це системний комплексний багатofакторний процес якісних змін всіх функціональних модулів підприємства та підвищення напруженості їх використання шляхом застосування досягнень науково-технічного прогресу, ресурсозберігаючих технологій, прогресивних методів організації праці та управління з метою підвищення конкурентоспроможності продукції.
Інтенсифікація розвитку	Це системний комплексний багатofакторний процес переходу підприємства на якісний вищий рівень шляхом застосування досягнень науково-технічного прогресу, ресурсозберігаючих технологій, прогресивних методів організації праці та управління, кластерного підходу до організації виробництва з метою підвищення конкурентоспроможності продукції.

Фундаментом стабільного розвитку промислового підприємства є раціональне забезпечення матеріальними та трудовими ресурсами. Процес господарської діяльності завжди є результатом взаємодії відповідних ресурсів, а його ефективність забезпечується оптимальним їх поєднанням і використанням. Ресурсна будова суб'єкта господарювання характеризує наявність ресурсів на підприємстві, їх якість, потребу в них, виражає взаємозв'язок та ефективність використання в процесі діяльності [1].

Для реалізації господарської діяльності підприємствам потрібно залучати, насамперед, матеріальні та трудові ресурси. Відновлення, подальше продовження господарської діяльності органічно пов'язане з відтворенням засобів виробництва - матеріального фактору виробничого процесу і робочої сили - суб'єктивного, людського фактору [2]. В сучасних умовах економічне зростання вітчизняних суб'єктів господарювання можливе на основі інтенсивного використання ресурсів. Інтенсивний шлях характеризується якісним удосконаленням продуктивних сил і факторів виробництва, оновленням основних засобів, підвищенням кваліфікації персоналу та ефективності господарської діяльності за рахунок поліпшення її організації [3].

У своїй діяльності підприємства прагнуть впроваджувати сучасні досягнення науково-технічного прогресу, які забезпечують максимальну віддачу залучених ресурсів, виробляти товари і надавати послуги із найнижчими витратами, що крім підвищення ефективності діяльності дозволяє підприємствам отримати певні конкурентні переваги. Підвищення ефективності використання виробничих ресурсів в умовах інтенсивного розвитку народного господарства залежить перш за все від створення нових енерго-, трудо- і матеріалозберігаючих технологій і знарядь праці. При існуючому рівні матеріально-технічної бази виробництва поліпшення використання елементів виробництва визначається більш раціональним їх застосуванням в просторі і в часі, скороченням простоїв обладнання і непродуктивних витрат робочого часу, всебічним використанням кваліфікації і досвіду робітників, що є завданням вдосконалення організації виробництва на підприємстві.

Таким чином, сутність економічної категорії «інтенсифікація використання ресурсів» - це системний комплексний процес зростання напруженості використання живої та уречевленої праці шляхом застосування досягнень науково-технічного прогресу, ресурсозберігаючих технологій, прогресивних методів організації праці та управління з метою підвищення конкурентоспроможності продукції.

Серцевиною промислового виробництва є виробничо-технологічний процес. Особливості виробничого процесу підприємства визначають його виробничу структуру: склад і кількість цехів, служб і ділянок, характер їх взаємозв'язку. Виробнича структура підприємства динамічна. У міру вдосконалення техніки і технології виробництва, управління, організації виробництва і праці змінюється і виробнича структура. Оптимізація і раціоналізація виробничої структури створює умови для інтенсифікації виробництва, ефективного використання ресурсного потенціалу, а також підвищення якості продукції.

Процес ресурсно-технологічного оновлення виробничого процесу з метою інтенсивного розвитку має забезпечити в майбутньому перебіг виробничого процесу з урахуванням загальних принципів організації виробництва: пропорційність; диференціювання і комбінування; концентрація; стандартизація; спеціалізація та універсалізація; неперервність; ритмічність; паралельність; прямотоковість; автоматичність. Їх використання у практичній діяльності є одним із факторів інтенсифікації виробничого процесу і впливає на вид руху предметів праці, а отже, на тривалість виробничого циклу.

Оновлюючи власні виробничі потужності, насамперед технологічні лінії, керівники вітчизняних підприємств все частіше намагаються акцентувати свою увагу вже не на короткострокову перспективу, орієнтуючись на швидку окупність нової технології, а хочуть впроваджувати інноваційні технологічні лінії, які дадуть змогу одержати конкурентну перевагу протягом тривалого періоду часу (акцент на довгострокову перспективу) [4].

Отже, сутність економічної категорії «інтенсифікація виробничого процесу» полягає в наступному - це системний комплексний процес підвищення якісного рівня ресурсно-технологічного відтворення шляхом застосування досягнень науково-технічного прогресу, ресурсозберігаючих технологій, прогресивних

методів організації праці та управління з метою підвищення конкурентоспроможності продукції. Виробничий процес – це лише окрема ланка у діяльності підприємства. Заслугує на увагу наступне визначення виробничо-господарської діяльності підприємства: це економічно обґрунтований та такий, що не суперечить законодавству, процес планування, виробництва, вдосконалення продукту з ціллю його подальшого збуту та отримання прибутку у відповідності до потреб споживачів та ринкової кон'юнктури [5]

Діяльність суб'єкта господарювання є складною системою, сторонами якої виступають цілісність, багатовимірність, багатосторонність, взаємопов'язаність, взаємозумовленість, динамічність, а головна економічна мета якої полягає у використанні ресурсного потенціалу задля створення через певний період часу обґрунтованої ринкової вартості, здатної покрити всі затратені ресурси і забезпечити прибутковість та конкурентоспроможність в ринкових умовах. Діяльність підприємств багато в чому залежить від того, наскільки інтенсивно використовуються наявні матеріальні та фінансові ресурси, застосовується нова техніка, розвивається людський потенціал, впроваджуються інновації, що, в свою чергу, визначає конкурентоспроможність продукції на світових ринках.

Можна стверджувати, що діяльність господарюючого суб'єкта складається із сукупності процесів, що виконуються функціональними модулями: виробничо-технологічним, ресурсним, фінансовим, маркетингово-управлінським, інноваційно-інвестиційним. Тоді сутність економічної категорії «інтенсифікація діяльності» є такою: це системний комплексний багатофакторний процес якісних змін всіх функціональних модулів підприємства та підвищення напруженості їх використання шляхом застосування досягнень науково-технічного прогресу, ресурсозберігаючих технологій, прогресивних методів організації праці та управління з метою підвищення конкурентоспроможності продукції.

Будь-який господарюючий суб'єкт повинен прагнути до постійного розвитку. Проблема теоретичного обґрунтування та формування різного типу моделей економічного розвитку науковцями присвячено багато уваги. Так, енциклопедичне визначення економічного розвитку таке – це незворотні, спрямовані, закономірні (кількісно-якісні та сутнісні) зміни економічної системи (підприємства) в довготерміновому періоді, що відбувається під впливом економічних суперечностей, потреб та інтересів, зумовленість яких характеризується дією основних законів діалектики, що не виходять за межі глибинної внутрішньої сутності такої системи [6].

Вчені-економісти розглядають розвиток підприємства як складний системний процес переходу підприємства на якісно вищий рівень на основі довгострокового планування змін усіх підсистем з метою досягнення стійкого і незворотного економічного результату та оновлення корпоративної культури і системи управління [7].

Узагальнюючи дослідження науковців стосовно поняття «економічний розвиток», сутність економічної категорії «інтенсифікація розвитку» може бути відображена таким твердженням - це системний комплексний багатофакторний процес переходу підприємства на якісно вищий рівень шляхом застосування досягнень науково-технічного прогресу, ресурсозберігаючих технологій,

прогресивних методів організації праці та управління, кластерного підходу до організації виробництва з метою підвищення конкурентоспроможності продукції. Подальші наукові дослідження повинні включати оцінювання рівня інтенсифікації підприємств, виділення, проведення змістовного вивчення та здійснення ґрунтовного аналізу ключових чинників та напрямів інтенсифікації.

Література

1. Енгельс І.О. Засади підвищення ефективності використання ресурсів підприємства за рахунок оптимізації структури витрат / І. О. Енгельс // Вісник Дніпроп.ун-ту.Сер.: Економіка. - 2014.-Т.22, В.8(1).- С.52-57.-Режим доступу:[http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumov_2014_22_8\(1\)_10](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumov_2014_22_8(1)_10).
2. Важинський Ф.А. Техніко-технологічне оновлення як фактор інтенсифікації виробництва [Електронний ресурс] / Ф.А. Важинський, Л.С. Ноджак, Ю.Б. Шульган. – Режим доступу: http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/2577/st_36_05.pdf?.
3. Семенчук Е.Л. Проекты развития предприятия / Е.Л. Семенчук // Вісник Одеського національного морського університету: зб. наук. праць. –Вип. 31. – Одеса: ОНМУ, 2010. – С. 197–206.
4. Жежуха В.Й. Сутність виробничого процесу в контексті встановлення рівня інноваційності технологічних процесів машинобудівних підприємств / В.Й. Жежуха // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України: збірник науково-технічних праць. – Львів: РВВНЛТУУкраїни. – 2009. - Вип. 19.5. - С. 88-92. –Режим доступу: http://nltu.edu.ua/nv/Archive/2009/19_5/88_Zhezhucha_19_5.pdf.
5. Кугук І. О. Управління виробничо-господарською діяльністю промислового підприємства: теоретичний аспект/І.О. Кугук // Агросвіт. -2010.-№3.-С.29-32.- Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/agrosvit_2010_3_8.
6. Економічний енциклопедичний словник: У 2 т. Т. 1 / За ред. С.В. Мочерного. – Львів: Світ, 2005. – 616 с.
7. Тревого О. І. Розвиток машинобудівних підприємств: сутність, процес і принципи / О. І. Тревого // Вчені записки університету "КРОК". Серія: Економіка. - 2014. - Вип. 36. - С. 174-181. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzuk_2014_36_24.

МАРКЕТИНГОВЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Бондаренко С.А., к.е.н., докторант Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України

Перехід на ринкову модель господарювання для галузі виноробства означає формування виноробного ринку покупця, в основі регулювання якого необхідно покладати принципи клієнтоорієнтованого підходу, на який спирається новітній маркетинг. Маркетингова діяльність є окремим видом діяльності, виступаючи об'єктом управлінського впливу. Поняття «маркетинг» є більш ширшим, ніж «маркетингова діяльність», останнє в основному зустрічається в більш широкому

61. РОЛЬ КУЛЬТУРНОГО ТА ЕКОНОМІЧНОГО ФАКТОРУ У ПОКРАЩЕННІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	172
Хмура О. Г.	
62. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНИ	174
Купріна Н.М.	
63. СТРУКТУРИЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ «ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА»	177
Покровська Н.М.	
64. МАРКЕТИНГОВЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ	181
Бондаренко С.А.	
65. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	184
Васьковська К.О.	
66. ОСОБЛИВОСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ	186
Дідух С.М., Слюсаренко К.С.	
67. ДІАЛЕКТИКА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОЮ СПРАВЕДЛИВІСТЮ	189
Ангелов Г. В., Кирилюк О. С.	
68. РОЛЬ КУЛЬТУРИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	193
Ангелов Г. В., Соловей А. А., Шубаба М.	
69. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖЕРА	197
Ангелов Г.В., Соловей А.О.	
70. СЕМЬЯ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ И ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ	201
Ангелов Г.В.	
71. ГРАЖДАНСКОЕ ОБЩЕСТВО И СОЦИАЛЬНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ МАСС	209
Ботика Т.С.	
72. ВСЕ НАЧИНАЕТСЯ С ДЕТСТВА: ВОЗРАСТНАЯ СПЕЦИФИКА ФОРМИРОВАНИЯ ТРУДОЛЮБИЯ	212
Ханс – Курт Либерштет, Ангелов Г.В., Алхури Юсеф	
73. СІМ'Я У ФОКУСІ ФІЛОСОФІЇ СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ	216
Іванов Є. В.	
74. ЩОДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МОЛОДОГО ВЧЕНОГО ТА ІНЖЕНЕРА	221
Лар'яновський І.С.	
75. САМОРЕАЛІЗАЦІЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ СФЕРІ	225
Михайлова В.Л., Мельник Ю. Н., Ихтияр Самет (Турція)	
76. ENHANCEMENT OF EMPLOYEES' MOTIVATION WHILE IMPROVING MANAGEMENT SYSTEM	229
О. Muhailovska	
77. ДІАЛЕКТИКА ВЗАЄМОВІДНОСИН ПРАВ ТА ОБОВ'ЯЗКІВ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	234
Мордовець М. В.,	
78. РОЛЬ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ У РОЗБУДОВІ: ПРОБЛЕМИ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	237
Орлова В. О., Михайлова В. Л.	
79. КОМПАРАТИВІСТСЬКИЙ ЕКСКУРС У СУТНІСТЬ ДОГОВОРУ У НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТАХ ДЕЯКИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВ	242
Осадча І. А.	
80. СОЦИАЛИЗАЦИЯ И САМОИДЕНТИФИКАЦИЯ ЛИЧНОСТИ В СОВРЕМЕННОМ ОБЩЕСТВЕ	245
Стояно О.А.	
81. ПІДВИЩЕННЯ МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ НАРОДУ – ДОМІНАНТНИЙ НАПРЯМОК ЙОГО САМООЧИЩЕННЯ ВІД КОРУМПОВАНOSTІ	249